

Sygn. akt VI U 282/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2017 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: Z. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 20 stycznia 2017 r., znak: (...)

w sprawie: Z. B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu Z. B. prawo do emerytury od dnia (...) r.,
- 2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 282/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 stycznia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu Z. B. odmówił prawa do emerytury na mocy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ nie został udowodniony 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł odwołanie wskazując, że nie jest w stanie dostarczyć zaświadczenia, które bez zastrzeżeń zostanie zaakceptowane przez organ rentowy, ponieważ zakład pracy już nie istnieje – uległ likwidacji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony Z. B. (ur. (...)) w dniu 18 stycznia 2017 r. złożył wniosek o emeryturę. Organ rentowy przyjął za udowodniony staż pracy w wymiarze 25 lat 3 miesięcy i 2 dni.

Bezsporne.

Ubezpieczony ukończył naukę w Technikum M.(...) w B. i uzyskał tytuł technik elektryk o specjalności elektroenergetyka. W okresach od 2 września 1973 r. do dnia 6 lipca 1992 r. oraz od 4 maja 1994 r. do 18 czerwca 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy ubezpieczony pracował przy remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych w Zakładach (...) S.A. Ubezpieczony utrzymywał w ruchu urządzenia elektroenergetyczne- dbał o kabiny elektrostatyczne (zamknięte pomieszczenia przez które przechodzą elementy, które się maluje). Urządzenia elektroenergetyczne znajdujące się w tych kabinach były napędzane silnikami elektrycznymi i ubezpieczony dbał o utrzymanie w ruchu tych urządzeń przy eksploatacji. Ubezpieczony z brygadą elektryków chodził do tych pomieszczeń gdzie były urządzenia elektroenergetyczne, czyścił styki i konserwował te urządzenia. Ubezpieczony pracował też przy usuwaniu awarii tych urządzeń. Ubezpieczony naprawiał prasy, podstacje energetyczne, przeprowadzał konserwacje w rozdzielniach prądu, sprawdzał transformatory, naprawiał maszyny napędzane silnikami elektrycznymi, przeprowadzał konserwacje urządzeń elektroenergetycznych w postaci grzałek, silników elektrycznych, wentylatorów też napędzanych silnikami elektrycznymi. Ubezpieczony naprawiał także szafy sterownicze i piece napędzane grzałkami oraz zaopatrzone w wentylatory również napędzane elektrycznie. Ubezpieczony więc obsługiwał takie urządzenia jak: rozdzielnie średniego i niskiego napięcia, myjnie, śrutownice, lakiernie, roboty przemysłowe, półautomaty spawalnicze (wszystkie napędzane silnikami elektrycznymi). Ubezpieczony nie korzystał z urlopów bezpłatnych.

Dowód: akta sądowe - akta osobowe ubezpieczonego: angaże k. 12, 13, 18, 20, 23, 25; odpis świadectwa dojrzałości k. 51, świadectwo pracy k. 49; zeznania świadków B. K. i C. S. oraz ubezpieczonego zapis AV na płycie CD k. 28.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, w szczególności akt osobowych ubezpieczonego, oraz zeznań świadków i ubezpieczonego. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu. Prymat wiarygodności został przyznany także zeznaniom świadków oraz korespondującym z nimi zeznaniom ubezpieczonego. Świadkowie byli współpracownikami ubezpieczonego w spornym okresie, mieli zatem bezpośrednią wiedzę odnośnie powierzonych ubezpieczonemu obowiązków. Zeznania przesłuchanych w sprawie osób były przy tym spójne, konsekwentne i zbieżne ze sobą wzajemnie, nie budząc jakichkolwiek wątpliwości co do ich wiarygodności. Nadto, zeznania wszystkich przesłuchanych osób korelowały także ze zgromadzoną w aktach sprawy dokumentacją.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie. W myśl art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie zaś z ust. 2 w/w przepisu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej ustawy ubezpieczonym, będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3,

przy czym wiek ten, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury, stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Według treści § 3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn; oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną była kwestia posiadania co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Poza sporem pozostawało bowiem, że ubezpieczony osiągnął wymagany ustawą wiek oraz spełnił przesłankę ogólnego stażu ubezpieczenia.

Sąd, w toku postępowania zainicjowanego odwołaniem, nie może ograniczyć możliwości udowodnienia, że dana praca wykonywana była w szczególnych warunkach jedynie do świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionych według ustalonego w przepisach wzorca, lecz powinien wszelkimi dostępnymi dowodami wskazanymi przez strony postępowania dokonać oceny faktycznie wykonywanych czynności pracowniczych w spornym okresie oraz warunków wykonywanej pracy, w kontekście okoliczności uzasadniających przyznanie emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Zgodnie z treścią art. 473 § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i z przesłuchania stron. Tym samym więc w postępowaniu sądowym w sprawach

z zakresu ubezpieczeń społecznych nie obowiązują ograniczenia dowodowe występujące w postępowaniu przed organem rentowym. Nie jest więc wykluczona możliwość udowadniania w postępowaniu sądowym na podstawie zeznań świadków okresów zatrudnienia na potrzeby ustalenia zatrudnienia w szczególnych warunkach (uchwała SN

z 21.09.1984 r., III UZP 48/84). Stanowisko takie jest powszechnie przyjęte w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym stwierdza się, że pracownik albo ubezpieczony ubiegający się

o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu (np. zaświadczenia o zatrudnieniu) wynika co innego (wyrok SN z dn. 9 kwietnia 2009 r., sygn.

I UK 316/08), a także gdy ubezpieczony wykaże, że nie jest w stanie przedstawić wymaganego świadectwa pracy lub zaświadczenia zakładu pracy np. z powodu jego likwidacji (wyrok SN z dn. 7.10.2003 r., sygn. II UK 87/03).

Należy także wskazać, że określenie stanowiska pracy i jej charakteru wskazane w wystawionym przez pracodawcę świadectwie pracy nie wiąże Sądu, który na podstawie całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenia, czy ubezpieczony pracował – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – w warunkach szczególnych. Samodzielnie Sąd ustala również, jak zakwalifikować pracę danej osoby w odniesieniu do wykazu prac określonych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma więc istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, a tylko rodzaj powierzonej mu pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z Rady Ministrów

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie, że w okresie od 2 września 1973 r. do dnia 6 lipca 1992 r. (18 lat, 10 miesięcy, 5 dni) oraz od 4 maja 1994 r. do 18 czerwca 1998 r. (4 lata, 1 miesiąc, 15 dni) ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako elektryk wykonywał prace określone w wykazie A do ww. rozporządzenia, w dziale II tj. prace przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. W ocenie Sądu nie ma wątpliwości, że urządzenia przy których pracował ubezpieczony (tj. myjnie, śrutownice, półautomaty spawalnicze, piece napędzane grzałkami) należą do urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Zeznania świadków i ubezpieczonego bezsprzecznie wykazały, iż ubezpieczony pracował przy takich właśnie urządzeniach napędzanych silnikami elektrycznymi, w szczególności dbał o utrzymanie ruchu tych urządzeń przy eksploatacji i je naprawiał.

Mając na względzie powyższe, ubezpieczony wykazał, iż legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych i tym samym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

Jednocześnie Sąd uznał, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem ustalenie to wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem i w tym przedmiocie orzekł w punkcie 2. wyroku na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wydanie błędnej decyzji w sytuacji, gdy organ rentowy nie dysponował wystarczającym materiałem dowodowym pozwalającym na ustalenie prawa wnioskodawcy do żadanego świadczenia, nie skutkuje obciążeniem organu odpowiedzialnością z tego tytułu (wyrok SA w Gdańsku z dnia 08.02.2017 r., III AUa 1257/16).

SSO Ewa Milczarek